

Érkezett: 1913. MRC. 31.

ERDELYI GAZDA

XLV. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1913. Március 30.

13. SZÁM.

„Royal-Drill“

sorbahintó műtrágyaszórógépek,
szabadalm. „Vera II” sorvetőgépek,
kanalas „Mosoni Drill” és „Prima Drill” sorvetőgépek

Láncos műtrágya-
szórógépek.

Kukoricaültető és

salétromszóró taligák elsőrendű kivitelben készülnek

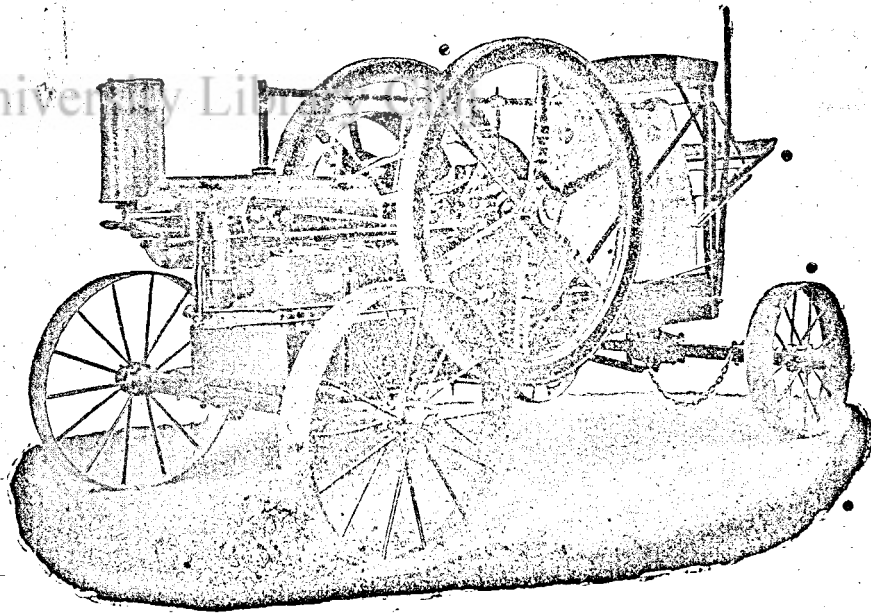
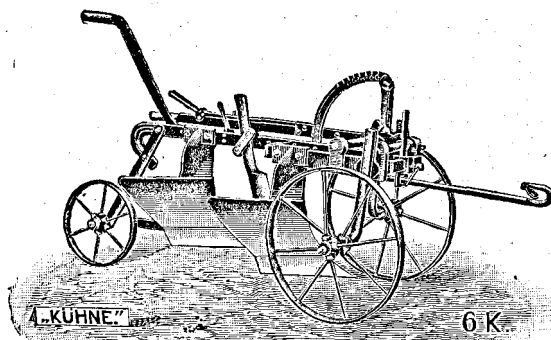
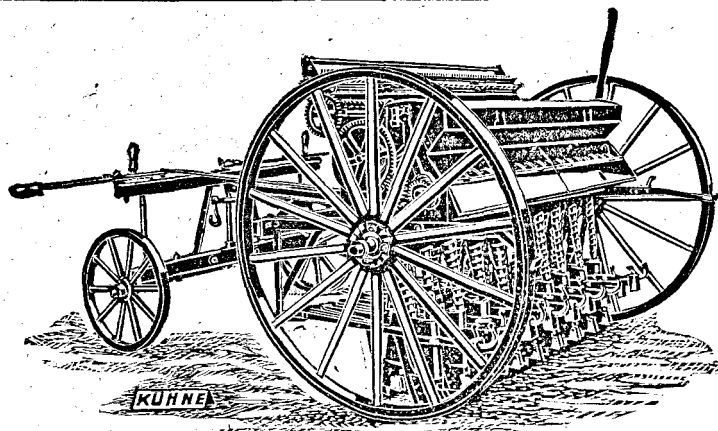
KÜHNE mezőgazdasági gépgyár r.-t.-nál **MOSON**

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

TAVASZI TALAJMIVELÉSRE:

Ékek, boronák, hengerek, mindennemű perhanyító eszközök, Osborne tárcsásboronák, Kéregtörő henger-
törő hengerboronák, Osborne kaszáló- és aratógépek. Elsőrendű benzínmotoros cséplőkészletek.

Fiókraktárak: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár

I. H. C. Benzin-Motorok gazdasági üzemek számára a legjobbak

mert szerkezetük oly egyszerű, hogy a kezelést a legegyszerűbb bérésre lehet bízni; mert az alkatrészek cseréléséhez szakértő nem kell; mert kiváló erősen vannak építve és mégis meglepően olcsók; mert üzemük teljesen biztos.

Gyártmányaink:

- I. H. C. Vertical-Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel (szecskavágó, daráló gép, répavágó, körfűrész, tengerimorzsoló, vízszivattyú stb. stb. hajtására.)
- I. H. C. Horizontál-Stabil-Benzinmotorok, 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (takarmánykamra, villanytelep, malom, stb. stb. számára.)
- I. H. C. Horizontál-Benzinlokomobilok 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (cséplőgép, tengeriszártépőgép, tengerimorzsológép stb. stb. számára.)
- I. H. C. Famous-Vertical Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel, kézikocsira szerelve, (kisebb fajta cséplőgépek számára.)
- I. H. C. Benzin-Magánjárók (Traktorok) 12, 15, 20, 25 és 45 tényleges lóerővel, (cséplés, vontatás, szántás stb. számára.) 2731

Részletes katalógust és árjegyzéket kívánságra díjmentesen küld:

**International Harvester Company of America,
Budapest, V., Váci-ut 98. sz.**

DINNYEMAG.

Gondosan elkülönítve termelt, következő fajtiszta, kiltűnő minőségű válfajokban kapható:

Sárgadinnyék: Achnebat, Ananász zöldhúsú, Ananász vöröshúsú, Ananász cantaloup, Bem tábornok, Bellegarde cantaloup, Bomba sárgahúsú, Bomba zöldhúsú, Composité, Composité sárgahúsú, Lind Jenny, Margit, Muscatello, Carmelita cantaloup, Non plus ultra zöld, Non plus ultra sárga, Parisi prescott cantaloup, Sirimpecsek, Tiszagyöngye, Tiszagyöngye muskotály, Kacsánka, Turkesztán gömbölyű, Turkesztán zöld, Turkesztán nagy zöld, Turkesztán rózsahúsú Turkesztán

sárgahúsú, Turkesztán muskotály, Turkesztán Pósa-féle, Corfui téli.

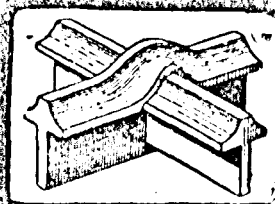
Görögdinnyék: Apafai, Athéni, Aranyárgabélű, Debreceni korai, Fazekas-féle, fehérbelű, Hevesi, Halasi, Hortobágy, Luby-féle, Marsovszky-féle, Narancs-görög, Ónody-féle, Páratlan, Sámsoni.

Fajtánként:		2910
50 szemes adag	5 fészeknek költésbeni vetésére	20 fillér
500 " " "	" " " "	60 " "
1000 " " "	" " " "	3 " "
2500 " " "	" " " "	7 " "
5000 " " "	" " " "	2 " "
10000 " " "	" (egy holdra való)	20 " "

Öt holdon felüli rendelésnél külön kedvezményt, a megrendeléshez nyomtatott termelési utasítást ad s kívánatra árjegyzékkel szolgál:

Biró Pál kertgazdasága, Debrecen.

Ugyanott különböző Ananász, Skarlát és Hónapos faju szamóca-plánták kaphatók, 10 drb 60 fillér, 25 drb 120 fillér, 50 drb 2 kor., 100 drb 3 korona. — Torma nemes, édesízű, vastagsága szerint kiloja 30-40-60-70 egész, 80 fillérig, mázsás vagy waggonos tételű megrendelés után 10-20-25% árkedvezménytel.

Szab.

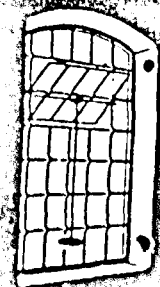
„Köpplinger“-rendszerű Idomvasablakok

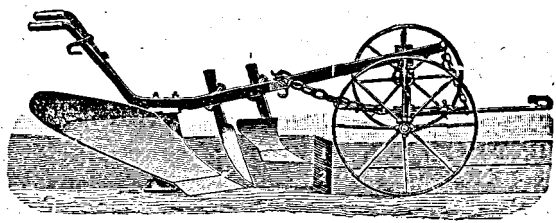
a legjobbak és a legolcsóbbak.

Egyedüli gyártója — ismeretesséssel és költségvetéssel díjtalanul szolgál

vasszerkezeti és idomvasablakgyár Telefon 53-22

Lepter János Budapest, X., Asztalos Sándor-ut 16.

A „BÄCHER“
féle egy és
többvasu

acélekék és hegyiekék

Legjobbak.

Az ekefejek törhetetlen tégelyacélból készülnek és

az ekék feltűnő kevés
vonóerőt igényelnek.

2672

Árjegyzékkel szívesen szolgál:

Bächer Rudolf — Melichár Ferenc

eke és talajművelő eszközgyára.

szabadalmazott vetőgépgyár.

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond.

BUDAPEST, VI., Teréz-körut 26.

Állandó mezőgazdasági gépműkiállítás!

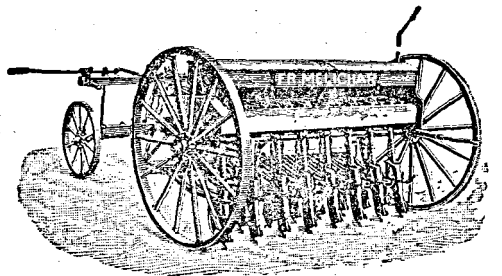
Az eredeti „Melichar“ gyártmányu
„Unicum Drill“

sorvetőgépek és az ezzel azonos vető-
szerkezetű sortrágyázásra berendezett

„Imperator“

vetőgépek utólérhetetlen tökéletességüknél fogva páratlan
közkedveltségnek örvendenek.

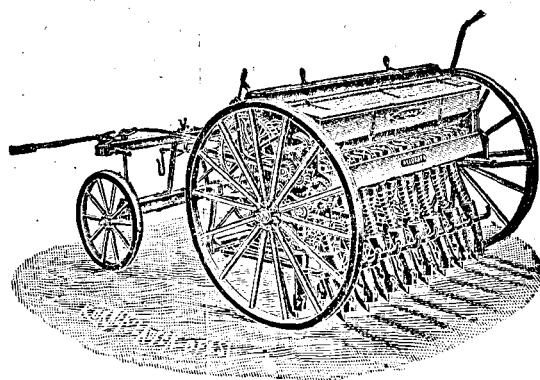
**Óvakodjon
utánzatoktól!**

Szab. „REKORD II“

sorba vet — sorba trágyáz

A sorbatrágyázás
nagy terméstartalom-
mal eredményez

A sorbatrágyá-
zás által tete-
mes műtrágya
takarítható meg.

Beszerzési ára a jelentékeny műtrágyamegtakarításból és tetemes terméstartalomból
már az első évben megtérül.

Saját érdeke minden gazdának, hogy mielőtt vetőgépet vesz, érdeklődjék a

„Rekord II“ vetőgép iránt.

Felvilágosítással szívesen szolgál:

**A M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
Budapest.**

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILIER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNP.

SZEPKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL.
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZAM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

- A falusi intelligencia szerepe a nép nemzeti és gazdasági vezetése tekintetében. *Tokaji László* 147
A báznai sertés eredete és tenyésztése. *Láng János* 143
Magyar tanulságok az O. M. G. E. külföldi komlós tanulmányutjáról. *Dr. Cséner Lajos* 150
Konyhakészítési szakértekezlet Kolozsvárt. 151

Egyleti élet:

- Meghívó. — Közgyűlés. 152

Vegyes közlemények:

- Gyászhir. — Halálozás. — Az E. G. E. szociális tanfolyama. — A hivatalos vetésjelentések. — Vetőmagvak vasuti fuvarkezelvénye. — Szőlészeti és borászati előadásokat. — Időjárás. — Adóelengedés és rovarkárók. 152

Hirdetések.

A falusi intelligencia szerepe a nép nemzeti és gazdasági vezetése tekintetében.

Irta:

— és az E. G. E. március 28., 29., 30-i szociális tanfolyamán előadta —

Tokaji László.

I.

A legújabb korszak, a gyors, rohamos, mondhatjuk: a mohó haladás kora, mindjobban arra készíti, sőt kényszeríti a gondolkodó elméket, hogy elemezzék, különféle kihatásaikban vizsgálják egymás mellé és egymással szembeállítsák — a falut és a várost.

A falu, a maga elvonultabb karakterével, konzervatívizmussal, a multhoz, a hagyományokhoz és szokásokhoz való erősebb ragaszkodásával — mindenkor főerőssége és sokszor megújulási alapja volt a nemzeteknek.

Téved az, aki azt hiszi, hogy a falu és az elmaradottság — rokonfogalmak.

A falunak általában éppen úgy megvan a saját jellemző kultúrája, mint a városnak. A falu kultúrája lassabban, de önmagából fejlődik, a városé gyorsabban de igen gyakran: idegen minták után és nem ritkán: felületesen.

A falu megőrzi a tradíciókat és karakteréhez idomítva veszi át az újításokat. A város lázasan halad és jelleme a modern civilizáció hatásai nyomán: időről időre gyorsan változik.

Hazánkban a falu általában: az östermelést jelenti, a város: a tudományt, művészetet, ipart és kereskedelmet. Hozzátehetjük mindjárt még azt is, hogy: nemzeti érzés, vallásosság és erkölcs szempontjából inkább bizhatunk a faluban, mint a városban, amely könnyebben hajlik az általános emberi, hogy ne mondjam világpolgári ideálok felé s ahol lazább a hitélet és könnyebbek az erkölcsök.

Mindezek a különbségek könnyen megérthetők, ha a két földrajzi fogalom különböző fekvésbeli és tömörülési viszonyait tekintjük.

Itt egy egészen kicsiny társadalom, távol a világtároló utaktól, ahol a hír is csak szájról-szájra terjed, ott egy ezerek-

re menő tömeg, vasuttal és sajtóval, a mely két tényező nap-nap után szállítja az egész emberiség modern újításait, jó és rossz példáit.

Ennyi bevezetésből is, Tisztelt Uraim sejteni lehet, hogy a falu és város egymáshoz valamelyes igen fontos vonatkozásban vannak és hogy különösen minálunk kis nemzetnél, egyenesen létkérdés az, hogy e vonatkozás, vagy mondjuk: a falu és város helyes szereparánya — meg ne bomoljon!

A falu és város egészséges egymáshoz viszonya megbomlásának és e megbomlás szomorú következményeinek legklatásabb szemléltető példáját Franciaország nyújtja nekünk.

Fontgalland, a francia mezőgazdasági társaság titkára, most egy éve érdekes tanulmányt tett közzé a Musée Social kiadványai között. Tanulmányából idézem a következőket:

„1872—95 ig. a munkáskezek bőségesen álltak a gazda rendelkezésére s a munka maga dicséretes és kiváló volt, a jelzett időponttól kezdődőleg 1905-ig rosszabb a helyzet. A követelések emelkednek, munkáskéz nehezebben, de még mindig akad. 1905-től kezdve azonban megváltozik a kép. A cselédség megfogynak, munkája keveset érő, a fegyelmet nehezen tűri. A gazda és a cseléd között a régi összetartó kötelékek meglazulnak. A munkások, napszamosok jóformán teljesen eltűnnek. Gépek nélkül lehetetlen volna még aratni is. A szüretelést csak hallatlan veszélyek között lehet megejteni. A legjelentékenyebb mezőgazdasági munkálatok idejében szinte teljesen hiányzik a fizetett munkaerő, nagyobb birtokoknak a házi kezelése szinte lehetetlenné válik. Ebben a helyzetben a fejlődő ipar a büns. A mezőgazdasági munkás akkor is inkább a gyárba megy, ha a fizetett bérek alacsonyabbak, mert a munka biztos és állandó. Nem is kíván annyi erőt, kitartást és önállóságot, mint a mezőgazdaságban. A mezei munka edzett testet és el nem puhult jellemet követel. A városokban temérdek kényelem kínálkozik, amitől a falu meg van fosztva. Az utak jók, meg vannak világítva, a posta, a hivatalok közel vannak, nagyobb a biztonság, könnyebb jó vízhez jutni. Az állam és a társadalom gondoskodik mindenről. Ellenben a parasztnak mindenről magának kell gondoskodni. Abból az adóból, amit fizet, a legtöbb esetben a város huzza a hasznot s ami sokszor tűrhetetlenné teszi a helyzetet, az, hogy a paraszt immár alig talál feleséget. A

2743

A szabadalmazott

'JURENÁK' EKE

- : Szerkezete egyszerű :
- : kezelése könnyű :
- : szabályozása gyors :
- : cca 50%-kal többet szánt :
- : cca 30%-kal kevesebb :
- : vonóerőt igényel. :

A jövő ekéje!

Részletes árjegyzéket szívesen küld:
a „Jurenák“ szab. Ekegyár R. T.
== Marosvásárhely. ==

Szerezzük be a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

a gazdasági és kerti vetőmagvakat,

abraktakarmányokat, szőlővédelmi-, gazdasági anyagokat és

mezőgazdasági gépeket.

műhely, a gyár magához vonja a fiatal lányokat, akik meg sem tanulják, vagy elfeledik a gazdasági és háztartási munkát. A fiatal földműves, aki tudja, hogy a munkás, takarékos, értelmes feleség lelke a háznak, habozik meg-nősülni. A házak kiürülnek, a tanya, a falu elveszti szülőtteit. A kicsi birtokokat eladják s Franciaország, a kisbirtokoknak sokat dicsért hazája megszűnik a kisbirtokosok országa lenni. Az átszivárgás a város, a gyárak és bánya felé végzetes szívóssággal folyik tovább. A nagy forradalom világraszóló eredményei elpusztulnak. Az egyenlőség helyébe a társadalmi rétegek ellentéte lép, a szabadság helyét enged a függésnek, eladósulásnak. Az általános szavazati jog uralma alatt megéri az emberek jóformán mindannak elpusztulását, amiért az elődök vértettek s ami a jelen nemzedék előtt valaha mint ideál lebegett.

Nekünk nagyon sokat lehet és kell tanulni, Uraim, ebből az érdekes leírásból. A tanulságok és konzekvenciák levonását — nyugodtan önökre bízom.

Sejteni, sőt érezni lehet azt is, hogy a kettő közül mi a falut tartjuk — magyar nemzeti szempontból — fontosabb tényezőnek és mert égető szükségét látjuk a vele való foglalkozásnak és ezáltal is hozzá intézzük aggódó, gondoskodó szózatunkat, az azt is mutatja, hogy féltjük a falut és féltjük nemzetünket a falu degenerálásának lehetőségétől.

Két igen komoly jelenség az, a mi újabbán tápot ad ezen aggodalmunknak, féltésünknek.

Az egyik a kivándorlás, a magyar föld népének Amerikába és egyéb külföldre már évtizedek óta tartó folytonos kiszivárgása. Nem színezem előadásomat statisztikai adatokkal. Önök tudják, Tisztelt Uraim, hiszen nap-nap után olvashatnak idevágó számbeli adatokat, hogy mit jelent e vérvesztés nálunk — nemzeti és gazdasági szempontból. Csak annyit jelzek, hogy az Amerikában künn levő magyarul beszélők számát ma egymilliónál föbbre tehetjük. És ennek az egymillió magyarnak kilenctized része a falvak népéből szakadt ki. Ennyivel kevesebb magyar kiscgazda szántogatja a magyar földet és ennyivel romlik a honfoglaló magyar elem számbeli aránya a más nyelvű polgárokkal szemben.

A másik jelenség: a magyar középbirtokos osztály pusztulása. Az utóbbi tíz év alatt, még most csak hozzávetőleges, de meglehetősen komoly alapokon nyugvó számítás szerint, erdélyi hazarészünkben összesen körülbelül 150 millió korona értékű 50 holdan felüli magyar birtok ment át román és szász közép és főképen kisbirtokosok kezére.

Nem tartozik ide sem az egyik, sem a másik szomorú tünet okainak részlete-

zése. Mostani előadásom célja: figyelmeztetni a mutatkozó bajokra és fokozni a hazafias buzgalmat, a szívós, kitartó tenivágyat abban az irányban, hogy falvaink magyar kiscgazda népét minden lehető módon és eszközzel fenntartsuk és erősítsük.

Nem hirdetünk mi, Tisztelt Uraim, faji harcot. Sajnos, mi magyarok, karakterünkben nem tudunk olyan irányban megváltozni, hogy erőszakkal olvasszuk magunkba idegen nyelvű polgártársainkat, amint azt nálunk jóval kisebb nemzetek is megcselekszik, példáulért nem kell tovább mennünk az első szomszédnál kelet felé! De senki kétségbe nem vonhatja jogunkat arra, hogy mi is komolyan hozzájáruljunk egy olyan nemzetesítő munkához és akcióhoz, aminőt itt benn nálunk, a mi magyar hazánkban, már pár évtized óta megdöbbentő sikerrel folytatnak a mi rovásunkra különösen román és szász polgártársaink!

Önök, Tisztelt Uraim, három erdélyi vármegye falvainak vezető intelligenciája képviselőiben voltak szívesek itt megjelenségükkel azt dokumentálni, hogy a mi céljainkat megérteni és támogatni hajlandók.

Nagyon jól tudjuk, mi azt, hogy — a hivatali kötelemeken és az egyéni életküzdelmeken túl és felül — mi minden nemzeti és társadalmi kötelezettség és közmunka terhe nehezedik az önök vállaira. Tudjuk jól, hogy önök eddig is kivették a részüket abból a munkából, a melyre mindnyájunkat nemzetünk faji érdekei köteleznek. Nem is akarunk újabb terheket róni önökre, esupán — a mi legjobb tudásunk és invencióink szerint — gyarapítani akarjuk önöket részben: buzgalmukban azáltal, hogy együttérzésünknek, együttmunkálkodásunknak formába öntött tanujelét adjuk, részben pedig: képességeikben, a mi tapasztalatainknak és ideáinknak átadása által.

Gróf Mikó Imre, Erdély Széchenyije, az Erdélyi Gazdasági Egylet néhai nagy elnöke írta «Drányeszmék» című könyvében, 1861-ben:

„Egy magas állású és vagyonos hazafinak — kiről az arányos míveltséget már előre fel kell tennünk, — életrendje, háztartása, érintkezései övéivel, a hozzá közelebbiekkel, társasági viszonyai, foglalkozása, még örömei is megannyi alkalom a kisebbeknek felvilágosodásra, ugyanannyi csatorna, melyen át a községre mívelődés terjed ki; valamenynyie ama helyzeteknek egy-egy út és mód arra, hogy birtokai népe, a helység, gyakran egész vidékek érezzék annak jó következtéseit.“

Ugyanő írta egy évvel később, Bod Péter élete és munkái» című művében:

„Korunk két nagy igazság feltétlen és általános elismerését sürgeti:

Kiki annyit ér, amennyi a jó és szép életében.

Az érdem foka annál magasabb, minél alantibb a sors, melybe a gondviselés az érdemest helyezé.“

Ime, már ezelőtt egy félszázaddal így buzdította köztevékenységre nemzetét gr. Mikó Imre! És arra hogy egymást buzdítsuk, hogy mindnyájan kivesszük részünket a nemzeti és gazdasági irányú társadalmi közmunkából — sohasem volt nagyobb szükség, mint ma.

(Vége köv.)

A bázna sertés eredete és tenyésztése.

Irta és az erdélyrészi állatorvosok szakülésén előadta: Láng János, m. kir. állatorvos

II.

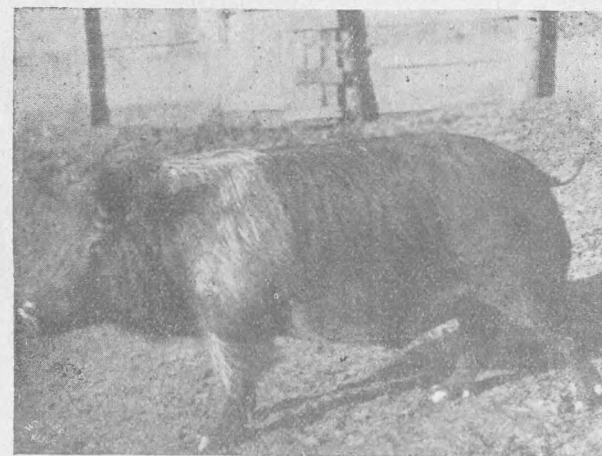
A bázna sertés leginkább Kis-Küküllő, Nagyküküllő, Szeben és Fogaras vármegyékben van elterjedve. Így található:

Kisküküllő vármegyében . . .	45.000 drb
Nagyküküllő vármegyében . . .	65.000 „
Szeben vármegyében . . .	64.000 „
Fogaras vármegyében . . .	34.000 „

Jelentékenyebb számban van:

Alsófehér vármegyében . . .	18.000 „
Brassó vármegyében . . .	5.000 „
Háromszék vármegyében . . .	2.000 „

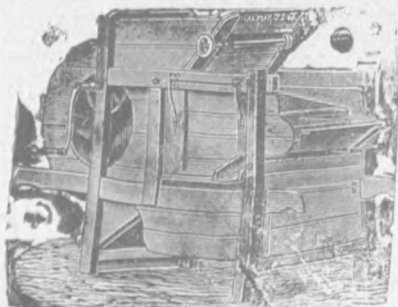
Ezen jelentékeny számbeli elterjedés a jelzett vármegyékben annak tudható be, hogy itt már nagyobb számu *községi bázna tenyésztetek* állanak fenn. A községeknek, a vármegye állattenyésztési szabályrendelete értelmében, a bázna kanok tartására engedélyük van.

1. ábra. 2 éves kan. (Szathmáry István haranglábi tenyésztéséből.)

A többi itt fel nem sorolt vármegyékben kisebb számban van elterjedve, mert az állattenyésztési szabályrendeletek a bázna kanok tartását ezideig még nem engedélyezik és azoknak tartásához a halóságok csak kivételesen elnézésből járulnak hozzá.

Ennek a sertésnek számbeli elterjedésére nézve nem érdektelen, ha áttekint-

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!!

Európaszerte első helyen elismert kitünő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden következményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körut 32.

jük az erdélyi vármegyék sertésállományát az 1870. évtől a mai napig.

kedett Erdély sertés állománya, míg más országrészek területén ilyen szembeötlő

Kimutatás Erdély sertésállományáról.

Terület kilométerben	Törvényhatóságok	Sertés					Esik 1 kilométerre
		1870	1895	1907	1911	1912	
		é v b e n					
6932	Hunyad	43285	71533	54356	48583	61934	8.93
5149	Kolozs és Kolozsvár	45374	72454	41951	45461	66767	12.96
5149	Szolnok-Doboka	50300	61991	31893	45763	61868	12.01
4493	Csik	24181	27222	11041	32910	51610	11.63
4324	Maros-Torda	47410	51047	29998	31244	40517	8.10
4014	Beszterce-Naszód	10644	32540	17249	20328	29595	7.37
3576	Alsó-Fehér	40753	54308	30197	39355	56318	15.75
3556	Háromszék	39821	68136	39294	48583	61934	17.41
3417	Udvarhely	42108	29338	32145	30852	34416	10.07
3369	Torda-Aranyos	23079	47294	22325	30466	36037	10.69
3313	Szeben	31480	51453	41921	42400	80563	24.31
3313	Nagy-Küküllő	61734	79543	63227	66850	104601	31.57
1875	Fogaras	18513	37747	81176	32910	51610	28.02
1803	Brassó	11858	29960	25408	25714	37468	20.77
1645	Kis-Küküllő	23981	36655	33384	43049	57615	35.02
		514521	771001	505565	582181	841813	

A kimutatásokat áttekintve szembeötlő, hogy míg a területre nézve legnagyobb vármegyékben, így Hunyadvármegyében 1912. évben csak 61934 darab, Marostordában pedig csak 40.517 darab sertés volt; addig a jóval kisebb Nagy-küküllő vármegyében 104.601 darab volt, Fogaras vármegyében 51.610 darab és a területre nézve legkisebb vármegyében Kisküküllőben 57615 darab sertés volt.

emelkedés csakis a Tisza Maros szöge területén észlelhető.

Kimutatás Magyarország sertésállományáról

Folyószám	Országrész	Sertés			
		1895	1911	1912	Szaporodás
1	Duna jobbpartja	1404381	1647599	1850895	203296
2	Duna balpartja	430878	479762	504404	24642
3	Duna-Tisza köze	1085369	1187957	1376765	188808
4	Tisza jobbpartja	516529	431915	507755	75840
5	Tisza balpartja	1284501	937668	1157329	219661
6	Tisza-Maros szöge	953814	899267	1206484	307217
7	Királyhágón túl	771001	582181	841813	259632
8	Fiume és kerülete	516	613	644	31
	Főösszeg	6160962	7446089	841813	279127

Tekintve, hogy a számbeli emelkedés azon erdélyi vármegyékben mutatkozik, melyekben a báznai sertés leginkább van elterjedve, nyilvánvaló, hogy a báznai sertés szaporaságával az erdélyi részek sertésállományának számbeli emelkedésére máris lényeges befolyást gyakorol, de hová fejlődhetett volna már ez, ha egyenlő támogatásban részesült volna a báznai sertés az ide importált idegen fajtákkal, melyeknek különben már sok helyen hire-pora sincs.

A báznai sertés elterjedése.

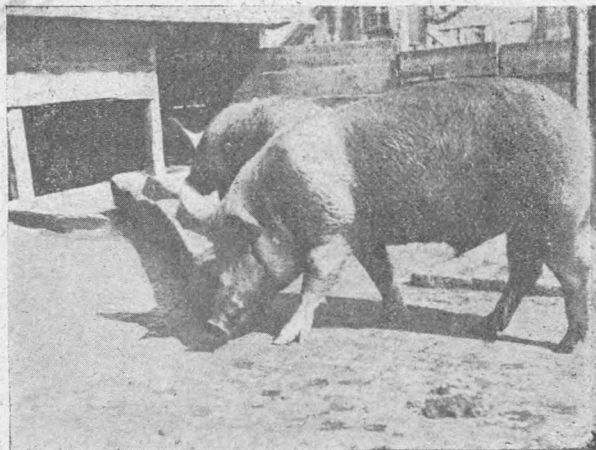
Terület kilométerben	Törvényhatóság	Sertésállomány szám 1912 évben	Esik egy kilométerre	Van báz- nai sertés összesen	Esik 1 kilométerre a báznai ser- téstől
1645	Kis-Küküllő	57615	35.02	4500	27.35
3313	Nagy-Küküllő	104601	31.57	6500	19.60
1875	Fogaras	51610	28.02	31000	18.13
3313	Szeben	80563	24.31	64000	19.31
1803	Brassó	37638	20.77	5000	3.31
3576	Háromszék	61934	17.41	3000	1.00
3576	Alsó-Fehér	56318	15.7	1800	5.08
5149	Kolozs és Kolozsv.	66767	12.96	—	—
5149	Szolnok-Doboka	61868	12.01	—	—
4493	Csik	51610	11.63	—	—
3369	Torda-Aranyos	36037	10.69	—	—
3417	Udvarhely	31417	10.07	—	—
6932	Hunyad	61934	8.93	—	—
4324	Maros-Torda	40517	8.10	—	—
4014	Beszterce-Naszód	29595	7.37	—	—
55939	Összesen	841813	—	—	—

Ellenkezőleg, ahol a báznai sertés jó tulajdonságait megismerték mindenütt teret hódított, tehát elmondhatjuk, hogy a hová a lábát betette, azt a területet fajtájának fenntartására meghódította.

Kisküküllő vármegyében 1873-tól az 1880-as évekig a Bázna körüli községekben Balázstelke, Völc, Magyarsáros, Szászbogács, Alsóbajom, Küküllővár, Bolkács és Zsidve községekben terjedt el. A ké-

sőbbi években évről évre terjedt, úgy, hogy ma már az összes Kisküküllő folyó menti községekben báznai községi tenyészetek vannak, e vidéken már csak az uradalmak tenyésztnek magyar mangalicát.

A báznai sertés kitenyésztésében különösen nagy érdeme van Szathmáry István haranglábú földbirtokosnak, aki szakszerű ellenőrzés mellett összevásárolt jellegzetes tenyész anyagát ezelőtt 14 évvel kezdte tovább tenyészteni. A szakszerű selejtezéssel és összeválogatással rövid egy-két év alatt igen szép tenyésztési eredményt ért el.

4. ábra. 8 hónapos kanok. (Szathmáry István haranglábú tenyészetéből.)

Ez a kiváló tenyésztő, kiválóan tenyész anyag, főként pedig kanok előállításával foglalkozik és így a báznai sertés tenyésztésében úttörő tevékenységet fejt ki. Sertésállománya 30-40 darab kocából áll, melyeket rendszeresen kétszer malacoztat. A malacok 3-4 hónapos korban selejtezésnek vettettek alá és mindkét ivarból a legkiválóbbak mint tenyészanyag háromnegyed és 1 éves korban értékesítettnek. A kanok különösen nagy keresletnek örvendenek az erdélyi vármegyék községi tenyészetében. Legutóbb Fogaras, Brassó és Háromszék vármegyékbe szállítottak tenyészállatok nagyobb

5. ábra. Nyolc hónapos koca süldő. (Szathmáry István haranglábú tenyészetéből.)

mennyiségben, de szállítatnak az ország különböző részeibe is. A tenyészanyag minőségéről az 1., 2., 3., 4., és 5-ik ábrák nyújtanak hű képet.

Uradalmi tenyészetet tart fenn a vármegyében: gróf Haller Jenő küküllővári nagybirtokos. Tenyészetét ezelőtt 7 évvel állította össze, válogatott vásárolt kocákból, melyekre a kánt Szathmáry István gazdaságából vette. Szakszerű utmutatás mellett, virágzó, jellegzetes, erős csontu és szapora tenyésztetre tett szert. Szintén tenyészanyag előállításával foglalkozik ezidőszerint főleg az erdélyi vármegyét látja el tenyész-kanokkal, de szállítat Erdélyen kívüli vármegyékbe is.

2. ábra. 3 éves koca. (Szathmáry István haranglábú tenyészetéből.)

Ha pedig összehasonlítjuk az 1911 és 1912 évi sertés összeírását, láthatjuk, hogy a számbeli emelkedés megint csak Kisküküllő, Nagy-küküllő, Szeben és Fogaras vármegyékben feltűnő, míg a többi báznai sertéssel nem foglalkozó törvényhatóságok területén ily szembeötlő szaporodás nem észlelhető.

Szembeötlő itt, hogy az 1911. évről 1912. évre 259.632 darab sertéssel emel-

3. ábra. Két éves koca malacokkal. (Szathmáry István haranglábú tenyészetéből.)

6. ábra Bázna anyakocák csoportja. (Gr. Haller Jenő küküllővári tenyészetéből.)

7. ábra. Bázna kanok csoportja (Gróf Haller Jenő küküllővári tenyészetéből.)

Igy Torontál és Tmesbe, hol különösen Versecre kerül innen sok tenyész sertés. A tenyészet anyagáról a 6. és 7-ik ábrák mutatnak hű képet. Ezen említett két uradalmi tenyészetén kívül, az országban uradalmi tenyészet bázna sertésből nincsen.

Az említett két uradalomnak tehát a bázna sertés tenyésztése terén kiváló érdeme van; sajnos a folyó évben nagyobb

mértékben fellépett sertésvész az ő állományukat is jelentékenyen megrongálta.

Községi tenyészetekben is ma már igen jó tenyész anyag fordul elő: Bázna, Bolkács, Zsidve, Magyarkirályfalva, Küküllővár, Küküllődombó és Küküllőpócsfalva községekben. Általában a községekben a tenyészanyag különösen az utóbbi időben jegecesedett ki, miután ma már a kanok beszerzésére és tartására nagyobb

sulyt helyez a hatóság. Közelebbről az erdélyrészi miniszteri kirendeltség megbízottja: dr. Egán Imre közreműködésével Bázna közbenjöttömmel mintegy 150 darab eme malacot vásárolt össze, melyeket kedvezményes fizetési feltétel mellett osztottak ki a kisgazdáknak.

Tenyészanyag előnyösen szerezhető be a dicsőszentmártoni, küküllővári, bonyhai és erzsébetvárosi heti sertés piacokon avagy a küküllővári, bethlenszentmiklósi és bolkácsi országos vásárokon.

(Folyt. köv.)

Magyar tanulságok az O. M. G. E. külföldi koplós tanulmányutjáról.

Írta: dr. Cséser Lajos.

III.

Az értékesítés. A koplókereskedelem központja ma Nürnberg, de azért időközönként nem független Londontól, Észak-Amerikától, sőt Saaztól sem ha pl. Nürnbergben lanya az üzlet s Dreher vagy a londoniak elkezdnek nagyban vásárolni Saazban, akkor beugrik Nürnberg is egy pár napra, de egész szezonban, sőt az egész évben Nürnberg Európa koplóbörzéje. Itt egy kicsi ocska téren még nyílt piac is van, ahol elfér vagy 300 ball — pedig van nap, amikor 3000 zsák usance kopló adódik-vevődik. És sokszor mégis itt romlik meg a kopló ára, mert a csütörtöki kopló heti vásárra néhány vidéki termelő befuvaroz 50—60 zsák koplót, eleinte vevőt nem kap, az eső is veri a nyílt piacon álló zsákokat, pénzre a bajornak is szüksége van, haza már nem akarja visszafuvarozni s a legszembefülsőbb alkuszak odalöki a koplóját egy mondva csinált áron, de annak a 60 zsák koplónak az árjelentése azonnal repül a dróton pld. Segesvárra; s a 8—10 márka esés odáig megduplázódik s már hozzáfoghat a székely a fűzfániütyörgéshez.

Nekünk a saazi piac diktál vagy 1911-ben az kunyorált és fizetelt! Azt mondják általában a nagyvilágban, hogy rosszabb és megbizhatatlanabb mint Nürnberg, ahol mégis világkereskedők vannak.

A közvetlen kereskedelem, sensal és alkuszakció stb., aztán Csehországban is épp olyan piszkos, mint akár minálunk. A vevőkkel így hát végeztem, de az eladók ott is hazudoznak, eltagadnak hozzátoldanak, de legalább is titkolodznak az értékesítés idején, de nyílt egyetértést ott sem mutatnak. No de nem kesergek tovább, lássuk a forgalmi intézményeket. Saazban egy szövetkezetük van a termelőknek, pontos koplóstatistikával és terméstudósításokkal, sőt a Saaz vidéki kopló megóvása érdekében az osztrák parlament egy származási törvényt is csinált, hogy saazi jelzéssel, bizonyítvánnyal

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálós ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérenemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérenemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

Mátrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajta és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

pecsétel, plombbal stb. csak saazi és Saaz vidéki komlót szabad eladni. Mikor előtünk produkáltak a napi pecsételést, plombázást, jelzést kékket, pirossal — már kezdett humorisztikus lenni az aszfalton «forgó» komlózsák, olyan cirka volt és magyarul szavaltam utitársamnak:

«Ne higj a németnek...
Ut pecsétet olyant rája,
Mint a kalap karimája,
Mégis huncut a német!»

Kivált ha csehbe van oltva! Mert komlózsák esztendőben eredeti cseh zsákokban megindul a saazi típusú komló Segesvárról vagy Petrőcről, valahol Saaz körül a 3-ik állomáson lerakják, a saazi szövetség falusi *bizalmi* embere reáüti az első pecsétet, bemellékel egy igazoló írást, hogy ez «itt meg itt» termett (cseh földön) lőszekerekkel befuvarozzák az elkeresztelt komlónkat Saazba a törvényes felső csarnokba s most tovább folyik az a pecsétes törvényesítés, a mit az előbb vázoltam s amikor a pilseni sörgyáros 2—3 hónap múlva merit a zsákból a napi főzéshez, napvilágra kerül a székelykereszturi makra pipa vagy a Galiciából átszármazott és átkeresztelt zsákból egy lengyel imádságos könyv.

Ez a nagyképu komlóigazolás Saaz város *komlóvásárcsarnokában* folyik le, ez tehát a 2-ik intézmény: ilyen kicsiben nekünk is van Segesvárt, de ott se, itt se csinálnak benne vásárt. Mert hiába a komló-üzlet rejtélyek titka vagy a titkok rejtélye. Nyílt piaci vásár van például Auschaban, Spaltban, Wolnsuchban, de üzleteket ott nem igen kötnek, a saját portáján puhitják itt is az eladót s hogy e közben milyen furfangok stb. adódnak elő, arról hazánkiai sok tragikomédiát mesélhetnének össze, kezdve azon, amikor a székely atyafi a zsák közepébe csövön lassan beszívárogtat egy pár liter vizet, nehogy igen összeszáradjon a komló a cseh orszáig, persze míg Saazban megérkezik mint teheráru, már vigan «fűs tölög» a magyar komlóskocsi és ha tudna énekelni bátran elkattoghatná, hogy:

«Szagos lesz az utca,
Merre, merre, merre járok!»

Nó de jez régen volt, talán igaz se volt. Daubában, Auschaban is vannak egyesülések, Nürnbergben meg éppen egy hatalmas birodalmi komlós egyesület székel, elég jó kis lapot ad ki, az idényben termésmegjelöléseket piactudósításokat, árjelöléseket — igen élénk összeköttetésben van a termelőkkel, vidéki gyűléseket rendeznek, gyakorlati dolgokról vitatkoznak és egyértelműleg határoznak, hogy az osztrák-magyar komló vámját fel kell emelni 20 márkáról 100 márkára. Am ugymondják erre se lesz szükség maholnap, mert megmozdult a német sovínizmus és addig «technikázta» a míg kitalálják hogy bajor komlóval is lehet pilseni sört főzni: mert az észak német inkább iszik világos sört!

(Vége köv.)

Konyhakertészeti szakértekezéslet Kolozsvárt.

III.

Nádas János állami főkertész részletesen szólott hozzá a kérdéshez. Felszólalásában a következőket mondotta:

Minden időszaknak van egy vesszeje, melyen az emberek lovagolnak. Ilyen vesszeje a jelenben a konyhakertészkedés. Az egész ország neki van most buzdulva s mindenütt a konyhakertészkedést akarja a vezetőosztály a gazdaközönsséggel megkedveltetni. Az a kérdés mi indította a vezetőférfiakat e ténykedésükre? Erre nézve azt mondhatom Uraim, hogy a jelen közigazdasági és a külpolitikai helyzet.

Amint tudjuk, óriási drágaság van s ennek következtében igen drága az élet. A gazdaközönység e sok kiadást nem bírja már az egyoldalú szemtermelésből fedezni, akaratlanul is áttér a belterjesebb gazdálkodáshoz s kénytelen reátérni a több jövedelmet hozó konyhakerti növények termesztésére.

A külpolitikai helyzet pedig az uraim, hogy amint tudjuk, egész Magyarország városainak piacait a bolgárok látták el zöldségfélékkel. A bolgárok azonban a Balkánon dúló háboru következtében eltávoztak. Ép e körülmény teszi indokolttá, hogy zöldségtermeléssel foglalkozzunk, hogy piacaink továbbra is elégyenek látva e nélkülözhetetlen táplálékka. Itt az alkalom a bolgár kertészek kiszorítására.

Mert igazán érthetetlen a helyzet, vagy magyarul mondva, végzetlenül élehetetlen vagyunk! Magyarországról igen nagy tömeg ember kivándorol — azon a címen, hogy itt nem tud megélni — Amerikába s ugyanakkor egy nagy tömeg bolgár minden tavasszal — mint a fecskék — bevonul Magyarországra s ellepik minden valamire való városunk környékét s az ott termelt zöldségfélével elárasztják piacainkat. Ősszel a terményeik eladása után, egy csomó pénzzel vándorolnak hazájukba vissza, telelni.

Mi pedig e jelenséget évről-évre tétlenül nézzük s a folytonos panaszkodás mellett, tétlenül nézzük vagyonunk kivándorlását.

A magyar közmondás azt tartja „minden kárban van haszon“, így a balkáni háboruban is. A már fent vázolt kedvező alkalmat ragadjuk meg s törekedjünk a konyhakertészkedést megtanulni azt az eddigieknél nagyobb mértékben üzni.

E kis bevezetés után áttérek az E. G. E. kolozsmezei osztályának elnöksége által kiadott kérdések tárgyalására.

Mindenek előtt azonban az itteni kolozsvári viszonyokat kell letárgyalni. Ugyanis az irányító köröknek két szempontot kell figyelembe venni. Az egyik a fogyasztó, a másik a termelő közönység érdeke. A fogyasztó közönység kívánsága, hogy mentől több zöldség kerüljön a piacra olcsó árban. A termelő közönység pedig mennél magasabb áron szeretné a sok fáradsággal előállított terményeit értékesíteni. Nagyon természetes, hogy egyik fél sem viheti kívánságát tulságba.

Kolozsvár vidékén a nagybani korai zöldségtermelés bevezethetésének, a klíma állja útját. Ugyanis amint azt Tisztelt Uraim mindnyájan nagyon jól tudják, Kolozsvár klímája nagyon hideg, ugyannyira, hogy a

növényzet két héttel később fejlődik ki, mint pl. Nagyváradon, de 4—5 héttel később mint Ujvidéken. Már most mi következnek ebből? Az, hogy az itteni kereskedők vagon számra hoznak korai zöldségféléket kezdetben Ujvidékről, később pedig Nagyváradról. Így a kolozsvári piac már 4—6 héttel korábban el van látva tavaszi zöldségfélével, mint mi a saját terményünket a piacra vihetjük. Természetes ezalatt a közönység már reá is unt egyik-másik zöldségfélére s ami terményeinket már csak olcsó árban vásárolja. (Pl. a korán hozott zöldbab kilójáért egy koronát sem sajnálnak, míg a mi terményünkért már 10—15 fillért adnak csupán.)

Ép e hideg klíma miatt zöldségféléből nincs is kivételünk. A késői terménnyel a drága kereskedelmi közvetítés és vasuti fuvardíj mellett, más városok zöldségtermelőivel konkurrálni nem tudunk. Ebből kifolyólag csak annyi tavaszi és nyári zöldségféléket termelünk, amennyit a kolozsvári közönység elfogyasztani képes.

A szükségletet, évek tanúsága szerint a hóstáti gazdák, az itt levő pár bolgár csoporttal el tudták látni. A bolgárok kimaradása miatt, hogy zöldség inség elő ne álljon, vagy a kolozsvári kis gazdák termeljenek nagyobb területen több zöldséget, vagy pedig a Szamospartján elterülő községek lakosait (mint Szamosfalva, Szászfenes) is be kell vezetni a zöldségtermelésbe.

A többi távolabb fekvő községekben pedig csak őszi és téli zöldségféléket kell szántóföldön nagyban termeltetni. Az esetleg fennmaradó mennyiség, az őszi terményekből már könnyen elszállítható értékesítés végett máshova. A termelhető növények: káposzta, petrezselyem, murek, hagyma, száraz bab stb. Ezen növényfélékből sem termelnek elegendő mennyiséget, mert amint tudjuk, a kolozsvári őszi vásárra messzi földről szállítják ide azokat. De fokozatosan a magtermelést is be kellene a falusi gazdánál vezetni, mert az igen jövedelmező. Továbbá a Kolozsvár környéki falvak lakosainak a gyümölcstermeléssel is behatóbban kellene foglalkozni. Kolozsvár pedig szűkösködik gyümölcsben, ugyannyira, hogy a kereskedők amerikai aszaltszilvát, körtét, kajszinbarackot kénytelenek árulni, mert idehaza nem kapnak. A kopár hegyoldalokat és vízmosásos területeket mind lehetne gyümölcstermeléssel hasznosítani, csak egy kis élelmeség kellene hozzá.

Török Bálint segéd-litkár véleménye szerint a kolozsvári fogyasztó közönység szempontjából szükség van arra, hogy ugy a város határában, mint a környékbeli falvakban minél számosabban foglalkozzanak a kiskgazdák veteménystermeléssel. A kolozsvári, valamint a Kolozsvár környéki kiskgazdák szempontjából szükség van arra, hogy az egyes veteményneműk termesztése vonatkozólag előzetes megállapodások jöjjenek létre arra nézve, hogy mit termeljen a városi és mit a falusi kiskgazda.

A kolozsvári piacnak veteményekkel frissen, zölden való ellátására elsősorban a kolozsvári kiskgazdák vannak hivatalva a városban való kedvező elhelyezkedésükkel és egyéb adott körülményeik-

nél fogva, amelyekhez a talaj, vízbőség, klíma, fekvés, stb. mind kedveznek. A kolozsvári kiscgazdák házi kertjei kerítésekkel, melegágyakkal mindenütt el vannak látva. Külső kertjeiknek a bolgárrendszer szerinti öntözhető kertekké való átalakítására pedig, a folyó évben tettek lépések a Kolozsvári Gazdasági Egylet kebelében.

Nézete szerint, a kolozsvári piacnak főzelék- és zöldségfélékkel tavasztól ősziig való ellátása elsősorban a kolozsvári kiscgazdák feladata. A Kolozsvár környéki falvak közül *Szamosfalva és Szászfenes* községek azok, amelyek lakóinak ugy a saját érdekükben, mint a fogyasztó közönség érdekében a városi gazdákhöz hasonló módon kell foglalkozniok a konyhakertészkedéssel. Igaz, hogy nekik erre olyan képzettségük nincsen, mint a kolozsvári kiscgazdáknak, de termelési és értékesítési viszonyaik csaknem oly kedvezőek, s épen ezen utóbb említett körülmények miatt szükséges volna, hogy egy ügyes vándor-kertész vezetése mellett a határban esetleg elhagyott bolgárkerteket további művelés céljából átvegyék.

A Kolozsvártól távolabb eső községekbe a költségesebb felszerelést, berendezést és nagyobb szakértelmet nem igénylő, külterjesebb *szántóföldi zöldségtermelés volna bevezetendő, a fentebb említett vándor-kertész irányítása mellett.*

A termelés így a városi és vármegyebeli falusi kiscgazdák között arányosan oszolna meg, mert míg a kolozsvári, szászfenesi és szamosfalvi kiscgazdák belterjesen felszerelt kertjeikben a tavasztól ősziig szükségelt korai, minőségükben értékesebb zöldségféléket állítanak elő, addig a várostól távolabb eső falvak kiscgazdái a szántóföldön főleg az ősztől tavaszig szükséges, télire elraktározandó vetemény- és főzelékféléket állítanak elő.

Előbbiek értékesítése történe az eddigi módszer szerint, utóbbiaké pedig akként, hogy a termelendő vetemény előre szerződésileg lekötendő volna a nagyobb vendéglők, internátusok, valamint a kolozsvári, bánffyhungyadi és mócsi kórházak stb., stb. részére. A szerződésileg le nem kötött, felesleges mennyiség pedig, a kolozsvári piacon volna értékesítendő az őszi országos vásárok.

Az elmondottakhoz azon megjegyzését fűzte, hogy a konyhakerti vetemények magvainak beszerzésekor nagy súly helyezzék a termelendő vetemény minőségére és a falvakban a konyhakertek berendezésével párhuzamban gyümölcsösök is létesítenek és egy faluban minden gyümölcsfajból csak egyfajta termeltessek. A gyümölcsfélék részben feldolgozva (aszalva, sajtolva, erjesztve, kifőzve), részben pedig nyersen volnának értékesítendőek ugyancsak Kolozsváron.

Varga János egeresi tanító nézete szerint e kérdés oly nagyfontosságú, s oly sietős annak megoldása, hogy talán máris késett.

Kolozsvár piaca eddig is el volt szes után is el lesz látva zöldségekkel, a vá-

ros körül fekvő falvak lakossága azonban alig járult valamivel a közszükséglet ez ágának kielégítéséhez. A piacot egyrésztől a bolgárok, másrésztől a hóstátiak, a szászok és Torda-aranyos megyének Kolozsvár felé eső falvai látják el. A város körül fekvő falvak lakói — sajnos — legfeljebb *mint vevők szerepelnek.*

E visszas állapottak az okát keresve, arra a megállapításra jutunk, hogy először népünknek nincs a kertészet iránt érzelme, másodsor pedig oly nagy számmal vannak közöttük vasuti és egyéb vállalati munkások, hogy a sokkal külterjesebb gazdálkodást igénylő mezőgazdaság sincs eléggé kulturált állapotban. Személyes tapasztalatai alapján szükségesnek tartaná falusi mintakertek létesítését olyképen, hogy azokban a községekben, ahol a fekvés, talaj s főleg a közlekedési viszonyok kedvezők, egy-két lelkes embert ez ügynek megnyerni s azokat anyagilag támogatni is kellene, különösen az első években, hogy kitartásuk ezzel biztosítva legyen, mert ha az első kísérlet kudarcra végződik, az ügy ismét el van veszve egy jó időre.

E mintakerteket a tulajdonos köteles lenne egy szakértő által előírt módon kezelni és gondozni, de ez utasítása ne legyen sablonszerű, hanem mindig az adott viszonyoknak megfelelő.

A vándorkertész helyett kereskedelmi érzékű szakértő kertész időközönkénti látogatását látná célszerűnek, aki szakszerű tanácsokat adna és a terményeket könnyen tudná a fogyasztókhoz eljuttatni.

Végül szükségesnek látná a veteménytermesztés fellendítésével egyidejűleg a gyümölcskertészet és méhészet felkarolását is.

Az értekezleten elhangzott és az elnökséghez írásban beadott szakvéleményeket, mint irtuk, az értekezlet áttette az E. G. E. kolozsmegyei osztálya intéző-bizottságához. Az idej tava szsal megvalósítani már nem lehet azt a sok üdvös javaslatot, amelyet a szakférfiak tettek a falusi kiscgazdák jövedelmének fokozhatása érdekében. Az intéző-bizottság a legjobb belátása szerint fogja tovább vezetni ez irányban az ügyeket. Különb en itt jegyezzük meg, hogy Kolozsvárra, valamint a szomszédos községekbe is, kezdenek visszaszállingózni a bolgárok, természetesen még csak az öreg emberek, asszonyok és gyermekek, akik máris megfeszített erővel fogtak hozzá a munkákhoz, hogy azokat még idején elvégezhessék. Alkalmunk volt közülök egy néhányal beszélni. Remélik, hogy az életben maradt munkabíró férfiak is 2—3 hét alatt visszakerülhetnek. Beszédükből az tűnik ki, hogy nincs szándékukban Bulgáriában maradni, hanem itt fogják mesteriségüket tovább folytatni. Mindazáltal az értekezlet egybehívásával az E. G. E. kolozsmegyei osztálya üdvös munkát végzett, mert a veteménytermelésnek a községekben való meghonosítására vonatkozó javaslatokon kívül igen életrevaló eszmék kerültek a felszínre — a kiscgazda

jövedelmének fokozása érdekében, amelyek még megvitatás alá kerülnek az intéző-bizottságban.

EGYLETI ÉLET.

Meghívó.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet állattenyésztési és állatkiállítási szakosztálya 1913. évi április hó 6-án, vasárnap délelőtt 10 órakor, az egylet hivatali helyiségében végrehajtó-bizottsági és utána közgyűlést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja:

Kolozsvárt, 1913. március hó 20-án.

Az elnökség.

A végrehajtó-bizottsági ülés tárgya:

A közgyűlés tárgyainak előkészítése.

A közgyűlés tárgyai:

1. Jelentés a vagyon állapotáról, zárszámadás betérjesztése.

2. Az 1913. évi költségeloirányzat megállapítása.

3. A végrehajtó-bizottság megválasztása.

4. A végrehajtó-bizottság által esetleg átteendő ügyek.

Közgyűlés. Az Erdélyi Jellemű Magyar-fajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesülete f. évi közgyűlését április hó 6-án, vasárnap d. e. 11 órakor fogja megtartani az E. G. E. székházában. A közgyűlési meghívókat az egylet még a mult héten szétküldte a tagoknak. Ezuton is kérjük tagjainkat, hogy a közgyűlésen minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Gyászhir.** Seyfried Gáspár földbirtokos, gazdasági egyesületi elnök, mezőgazdasági bizottsági tag, stb. folyó hó 21-én 68 éves korában csendesen elhunyt. Dr. Seyfried Károly gazd. akad. tanár, egyesületünk igazgató-választmányi tagja az elhunytban édesapját gyászolja.

— **Halálozás.** Csikszentmártoni Becze Antal, a Csikvármegyei Gazdasági Egyesület elnöke, ny. alispán, a III. oszt. vaskoronarend lovagja, földbirtokos folyó hó 18-án elhunyt. Becze Antal harminc év óta állott a Csikvármegyei Gazdasági Egyesület élén, melynek sikeres működése az ő nevével és munkásságával kapcsolatos. Haláláról az egyesület külön gyászjelentést adott ki.

— **Az E. G. E. szociális tanfolyama.** E hét pénteken kezdődött meg az E. G. E. szociális tanfolyama. A tanfolyamra a Kolozs, Szolnok-Doboka és Torda-Aranyos megyei papok, tanítók és jegyzők köréből mintegy 75-ön jelentkeztek, akik közül az E. G. E. elnöksége 36 hallgatót segélyezett részben a földmivélsügyi miniszter által e célra engedélyezett segélyből, részben pedig az egylet kolozsmegyei osztályának pénztárából. Több hallgatót segélyezett ezenkívül a miniszteri kirendeltség is.

A tanfolyamot Dózsa Endre alispán nyitotta meg, üdvözlővén az elnökség nevében a hallgatókat, felkérte a jelen voltakat, hogy a tanfolyamot szorgalmasan látogassák és kívánva, hogy a meghallgatandó előadásoknak minél több hasznát vegyék, a tanfolyamot megnyitotta. Elsőnek Tokaji László tartotta meg előadását „A falusi intelligencia szerepe a népnek a nemzeti és gazdasági élet terén való vezetése tekintetében” címen. Előadásátlanunk vezető helyén közöljük. Utána dr. Seyfried Károly gazd. akad. tanár tartott előadást a szövetkezeti élet jelentőségéről, a fogyasztási, értékesítő, tej, állatbiztosító stb.,

szövetkezetek alakításáról, vezetéséről stb. D. u. Jászberényi András gazd. akad. tanár a mezőgazdasági üzleti érzék és tudás fejlesztéséről tartott előadást. Szombaton előadást tartanak: dr. Konrády Dániel mentő állomási igazgató-orvos, egyet. m. tanár, egészségügyi dolgokról, dr. Szász Albert, mocsai ügyvéd, a kisczardák perenkívüli jogvédelméről és d. u. dr. Cséser Lajos kirendeltségi megbízott a gazdakör lényegéről, szerepéről, szervezéséről, vezetéséről stb. Vasárnap d. e. a gazdasági akadémiát és a helybeli szociális intézményeket fogják megtekinteni. Lapunk zárta-kor a tanfolyam folyik.

A tanfolyamra jelentkeztek Kolozs megyéből: Rác Miklós Magyargyerőmonostor, Molnár Emil Kolozs, Szabó Géza Méra, Magyar Pál Méra, Albert Mihály Magyarapus, Antónia Mihály Magyarszovát, Hegedüs Kálmán Orménszékes, Zsigmond Albert Nagypetri, Soós Árpád Kide, Szabó Miklós Válaszut, Pap Miklós Topaszentkirály, Angyal Sándor Szucság, Bibó Béla Kiskapus, Farkas Sándor Fejérd, Józsa Samu Nagypetri, Pozsár Pompejus Kolozspata, Kozma László Sztána, Fülöp Mózes Kide, Kiss Sándor Kolozs, Máté Sándor Ördögkeresztur, Vetési Imre Jegenye, Piskolti Gyula Bányabükk, Moldován János, dr. Ványolós Miklós Kolozsvár. Szolnok-Doboka megyéből jelentkeztek: Csáky Miklós Magyarderzse, Kovács István Magyarderzse, Hideg János Melegföldvár, Fejér István Almásalom, Fekete Gerő Nyires, Balázs Gyula Magyarszarvaskend, Kése Attila Sajóudvarhely, Szakács Ferenc Désakna, Vincze Imre Melegföldvár, Woith Gergely Szamosujvár, Székely Sándor Középfalva, Terebesi Sándor Középfalva, Balázs Elek Bethlen, Ujhelyi Pál Fellak, Soós Gyula Kékesvásárhely, Pap Emil Nyires, Leményi József Füzeshikola, Fogarassy János Apanagyfalva, Kertész József, Timbus László és Pap Máté Désakna, Zajzon Jenő Mánya, Fejér András Radákszinye, Benedek Endre Szézarma. Torda-Aranyos megyéből jelentkeztek: Pozsonyi Gábor Aranyosgyéres, Kónya Gerő Székelykocsárd, Balázs András Sinfalva, Takács József Magyarléta, Bölöni István Torda, Dézsi Dénes Aranyosrákos, Csia Pál Mezőmehes, Gálffy András Komjászeg, dr. Pázsint Mihály Alsószentmihály és ezenkívül még 13-an jelentették be részvételüket korábban és számosan jelentkeztek még a megnyitás után is. A tanfolyamnak illusztris vendége volt Lészai Ferenc egyleti alelnök, ki az előadásokat végig hallgatta.

— **A hivatalos vetésjelentések.** A földmivelésügyi miniszterium az idén a vetések állásáról szóló hivatalos jelentéseit a következő napokon fogja közzé tenni: Április hó 12-én: Gazdasági munkálatok. Őszi vetések telelése, tavaszi vetések kelése. Május 3-án: Az összes vetések állása. Május 17-én: Az összes vetések állása. Május 31-én: Buza, rozs, árpa és zab becslése. Az összes vetések állása. Junius 14-én: Buza, rozs, árpa és zab becslése. Az összes vetések állása. Junius 28-án: Buzából és rozsból számszerű termésbecslés. Árpából és zabból becslés. Az összes vetések állása. Julius 12-én: Buza, rozs, árpa és zabból számszerű termésbecslés. Tengeriből, burgonyából és cukorrépából. Az összes vetések állása. Julius 26-án: Buza, rozs, árpa és zabból számszerű termésbecslés. Tengeriből, burgonyából és cukorrépából becslés. Az összes vetések állása. Augusztus 9-én: Buza, rozs, árpa és zabból számszerű termésbecslés. Tengeriből, burgonyából és cukorrépából becslés. Az összes vetések állása. Augusztus 23-án: Tengeriből, burgonyából és cukorrépából számszerű termésbecslés. Még a kintlevő termény állása. Gazdasági munkálatok. (Őszi szántás, vetés.) Szeptember 13-án: Buza, rozs, árpa és zab cséplési eredménye. Tenge-

riből, burgonyából és cukorrépából számszerű termésbecslés. Még kintlevő termények. Gazdasági munkák (őszi vetések). Október 11-én: Tengeriből, burgonyából és cukorrépából számszerű termésbecslés. Összes még kint lévő termények. Gazdasági munkák. Őszi vetések. November 15-én: Gazdasági munkálatok. Őszi vetések állása.

Használjon szaggatás, fejfájás, oldalnyílás, hát- és derekfájdalmak ellen

Dr. BOROVSZKY-féle kellemes szagú

BOROLINT.

Ára 80 fillér, próbaüveg 50 fillér. Mosakodásra, szépítő és legjobb fertőtlenítő

BOROLIN-SZAPPANT.

Ára darabonként 30 és 80 fillér. Nyálkaoldásra, köhögés és rekedtség ellen

BOROLIN-CUKORKÁT

Ára csomagonként 20 és 40 fillér

Kapható mindenütt. — Kapható mindenütt.

— **Vetőmagvak vasúti fuvarkedvezménye.** A kereskedelmi miniszterium a Máv. vonalain Erdélybe irányított vető buza, árpa, zab, tengeri magra fuvarkedvezményt engedélyezett április 10-ig. Az igazolványokat Kolozsmegyét illetőleg a kirendeltségi megbízott Kolozsvár (Megyeház) állítja ki. Ezzel közölni kell a feladott és feladó állomás nevét, a mag nemét, s átvevő gazda s átvevő állomás nevét.

— **Szőlészeti és borászati előadásokat** rendezett a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete a «Köztelek» nagytermében, melyeken közel kétszáz szaktérfit és tanulni vágyó gyakorlati gazda vett részt az ország legkülönbözőbb részéből. Az előadásokat *Bernáth Béla* orsz. képviselő, alelnök nyitotta meg s a földmivelésügyi kormányt *Lónyay Ferenc* dr. borászati kormánybiztos képviselte. A tanító értekezések első napján *Drucker Jenő* dr. *Keckeméthy Géza*, *Dicenty Dezső*, második nap pedig *Krámszky Lajos*, *Gáspár János* és *Pálkás Gyula* tartottak előadásokat; harmadik nap az előadásokat Budafokon a m. kir. pincemesteri tanfolyam árverező termében tartották meg. Ezen a napon *Tóth Jenő* felolvasa *Rác Sándor* borászati felügyelőnek az új pincék létesítéséről és a cementhordókról szóló értekezését, mire *Peltenkoffer Sándor* borászati felügyelő a borok savtalanítására és a silány borok kezelésére nézve adott tanácsokat. Utoljára *Végh József* borászati felügyelő a borok zavarosságát előidéző tényezőket sorolta fel. Az előadások végeztével *Bernáth Béla* a hallgatóság nevében köszönetet mondott az előadóknak, míg *Koppély Géza* a földmivelésügyi kormányt illető halának adott kifejezést.

— **Időjárás.** Beköszöntött immár hivatalosan is a tavasz. Az őszi esők kiengedett feneketlen sara bár az utakat sokfelé ismét járhatatlanná tette, a szántó-vető munkálatokat a déli fekvésekben megkezdték és javában foly a munka Erdélyszerte. Az északi és főként a mélyebben fekvő területek még mindig telítve vannak vízzel. A hőmérséklet a héten jóval a normális fölé emelkedett, amennyiben 24°C meleg volt. A talaj hőmérsék is emelkedett ezáltal, amire nagy szükség van, főként a talaj nagy víztartalma miatt. Félve néztük az égbolt borulását a héten, mert az ősz jutott eszünkbe. Háromszor volt esapadék a héten, mind a háromszor csak pár milliméter volt. Inkább meleg, napos, szeles időre volna szükségünk egyelőre. Április hónap nem sok jóval kecsgett, ezért ha csak lehet igyekezzünk minden uton-módon a hátra lévő szántásokat elvégezni.

A húsvéti ünnepek alatt Amerikában rettenetes vihar volt, mint a napi lapok is

megírták. Körülbelül olyan lehetett az, amilyen Szolnok-Doboka megyében pusztított a tavaly; szeretnők remélni, hogy az idén kikerüli hazarészünket ez a borzasztó elemi csapás.

— **Adóelengedés és rovarkárok.** Fölmerült esetből kifolyóan ítéletben mondta ki a közigazgatási bíróság, hogy: I. A kertek termésében a rovarálca (csimaszok, pajor) által okozott károk esetében, ha a pusztítás egész dűlket magában foglaló területre vonatkozik, elemi kár címén adóelengedésnek helye van. II. A kertek termésében a nyulak rágása által okozott károk miatt adóelengedésnek helye nincsen.

Haszonbérbe kiadó. A mezőbergenyei határon 280 hold (230 hold szántó, 50 hold rét) haszonbérbe azonnal kiadó. Értekezhetni **Nagy Pál** tulajdonossal Körtekapun vagy dr. **Barabássy Albert** ügyvéddel Marosvásárhelyen. 2883

Két nehézfajta, 8 éves muraközi kanca, melyek közül az egyik csikózó, szekérral és hámmal együtt Küküllőszéplakon, Küküllóm. 200) koronáért eladó. Értekezni lehet Kovács Sándor intézővel. 2898

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

— A MAGYAR —

JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményyt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Szőlőoltványokat,

amerikai és európai sima és gyökeres szőlővesszőket, a legjobb bor és csemege fajtákban szolgál: 2904

RÓTH JÁNOS

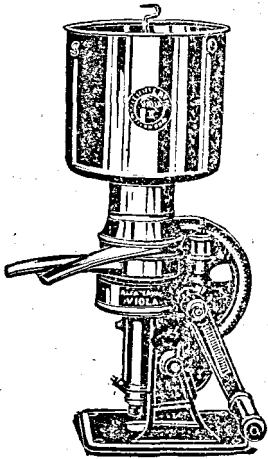
lekencei szőlőoltvány telepe.

Ugyanaz átvész legelőnyösebb árban új szőlőtelepítéseket és szolgál nagyobb vevőinek ezen szaktávágó utmutató-sokkal.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve.

Róth János, szőlőbirtokos, **Lekence** (Besztercemegye.)

2800

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által
1913. március 8. 9. és 10.-én Budapesten, a fővárosi Tattersaal-telepen
megtartandó XXIX. Országos Tenyészállatvásárral kapcsolatban rendezendő

Mezőgazdasági gép- és eszközkiallitáson az

Alfa Separátor r. t. Budapest 56/E.

világhírű gyártmányával szintén résztvesz.

A KOLOZSVARI

TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 23. szám.

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénztintézete.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjal 1.302692 korona 10 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 23. sz. alatt az emeleten.

Váltóüzlete: Ugyanott

Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

2004

Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kamatozás mellett eszközölhetők. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza. Leszámított váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapírokat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10–50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönöket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket vagy azok vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.

Előleget nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáráttal.

Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapírokat, betéti könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt csomagban is.

Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra.

Árukra előleget ad, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva.

Áruraktáraiba áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett és azokat szakszertűen kezelteti.

Államilag ólomzárolt, szavatolt magyar származású

lóheremagot jutányosan ajánlunk. Köztudomásu, hogy minden ország éghajlatának saját termésü magja, vetőmagnak a legjobban felel meg. Ez idén legtöbbnyire idegen származású ólomzárolt lóheremagvak kerülnek piacra, ajánlatos a szükséglet nálunk minél hamarabb fedezni, mert készleteink rohamosan apadnak és későbbre alig fog maradni.

Mintázott ajánlattal azonnal szolgálunk.

2899

Klein József és Testvére
Kolozsvár és Marosvásárhely.

Telefon: 623.

Telefon: 623.

Szuperfoszfátot

és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a

2769

Műtrágyát
Értékesítő
Szövetkezet

Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik szám.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.
Budapest, VIII, Baross-utca 10. sz.

Biztosítási alap: Korona

Alapítványok kormány hozzájárulásával 2.488.780.—
Tartalékok 2.819.595 25

Összesen: 5.208.375.25

1901 évi f. lesleg	90 319.—
1902 „ „	59.782.26
1903 „ „	109.331.73
1904 „ „	72.438.23
1905 „ „	61.730.60
1906 „ „	39.243.65
1907 „ „	41.877.32
1908 „ „	81.088.76
1909 „ „	105.589.64
1910 „ „	120.164.38
1911 „ „	148.378.16

Biztosításokat elfogad tűz és jékkár ellen, ugyszintén az ember életére, különféle módok szerint. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosításokkal minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társulatmánya a

»GONDVISELÉS» Országos Központi Segélyező Társulat
utján 10) koronától 1000 koronáig terjedő féméleti segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhet, leánykiszáratási (önálló itási) segélybiztosítások eszközöltek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működéssel. Tájékoztatót késséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz. 2. OS

Homlokzatok és belsőhelyiségek

meszelésére

a legjobb és a legtökéletesebb

2767 II.

Kimerítő ajánlatot és mintát szivesen küld:

LUTZ EDE és TÁRSA festékgyára
BUDAPEST, VII., ker., Örnagy-u. 4.

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÖNTETVE

Bogyay Gyula tájkertészete

tájkertész és kertépítő

BUDAPEST

Telefon 25—33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25—33

2278 **VII., Gizella-ut 15.**

(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

Gépész-kovács

kerestetik

1913. április 24-ikére.

Lázár Simon

keresztesi gazdaságába

2888

Keresztes.

u. p.

Torda, (Tordaaranyosmegye.)

**Zsákot,
Zsineget,
ponyvát,** szőlőkötöző fonalat vásároljon a
30 év óta legmegbízhatóbbnak elismert
FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest,
Nádor-utca 31-33. A Fischer-féle szőlőkötözőfonál
jobb és olcsóbb, mint a raffia. — Pontos, szolid
kiszolgálás. onyvakölcöndzö Intézet. — Tessék ajánlatot kérni.

Keresünk Ispánt, több évi gyakorlattal a szőlő és komló kezelésben különösen jártas
bíró nős, kiscsaládu ki azonban a gazdaság összes ágazatait is érti. Fizetése évi 480 kor., 12
hectó buza, 7 hectó szemes tengeri, 2 drb. tehéntartás. éves borjuval, 2
hold tengeri föld, készen bevettve, 1 véka kendervetés, 50 korona különféle
megváltás cimen, szabad lakás, kerthasználat és fűtés.
Román nyelv bírása föltétlen szükséges. Ajánlkozások bizonyítvány másolatokkal, melyek
vissza nem küldetnek: **Fried Lipót és Fried Ármín** bérleti gazdaságukhoz cím-
zendő **Tövisre.**
2905

Lázár Gábor

uzdiszentpéteri gazdaságába
azonnali belépésre fölvétetik egy
több évi gyakorlattal bíró és katonai
kötelezettségének eleget tett, földmi-
ves iskolát végzett nőtlen fiatal
ember, aki az oláh nyelvet is bírja.
Fizetés: 400 kor. készpénz, 2
borjutartás, élelem, fűtés, világítás,
takarítás és lakás.

Bizonyítvány másolatok, melyek
nem adatnak vissza

Lázár Gábor címére küldendők
Uzdiszentpéter, (Kolozs megye.)
2896

**Gärtner
Ágoston**

Budapest,
V., Wurm-utca 3 g.
Villamos zseblám-
pák fémszálas izzó-
körtekkel és legtar-
tósabb elemekkel.
Egyszerűbb
kivitel kor. 2-50
Díszesebb
kivitel kor. 4-50
Tűkörrel és
fésűvel kor. 4-
Kézilámpa 20
órai égéstart-
ammal, erős
fénnnyel kor. 14-
2893

**Eladó
vetőmag-tengeri**

amig a kb. 400 q.-nyi készlet tart

László László puszta-tompai gazda-
ságából (mezőhegyesi határ.)

Közönséges magyar fajta q.-ként 18 koronaért,
zsákkal együtt.

Putyi tengeri q.-ként: 20 koronaért.

Ab Battonya vasutállomás
(Arad-csanádi vasut.)

VAURIAC

takarmányrépamag

(erdélyi viszonyaink közt leghosszasabban eltartható
tak. répa fajta :)

q.-ként 110 korona
(ab **kolozsári áruraktár.**)

A szállítási díjkezdvezmény kieszközlése végett elő-
jegyzéseket gazdáktól elfogad:

László László, Kolozsvárt, vagy:

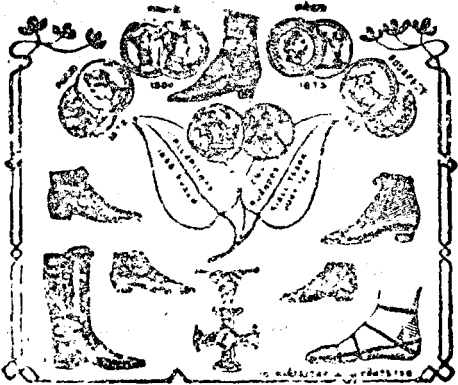
Az Erdélyi Gazdasági Egylet
titkári hivatala.

2900

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 8.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült
FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

Vidéki megrende-
lések mérték után
de legbiztosab-
ban egy hasznáit,
a lábra találó cipő
beküldésével a
legjobb anyagból
és divat szerint le-
hetőleg gyorsan
teljesíttetnek.

2019

Tenyészsértés eladás.

Eladó 21 drb. fiatal tenyész-koca
110 darab 6 hetős malaccal; 6 drb.
vemhes fiatal koca (malacoznak má-
jusban) és 4 darab kiválóan szép
Wertheimstein-féle tenyészkan.

Cimét megmondja a kiadóhivatal.

2907

Csicsóka és Helianthus vetőgumó

eladó

a kolozsvári m. kir. gazdasági akadémia
gazdaságában.

Csicsóka eladási ára q.-ként . . . 7 kor.
Helianthus „ „ q.-ként . . . 50 kor.

Kolozsvári m. kir. gazdasági
akadémia.

2906

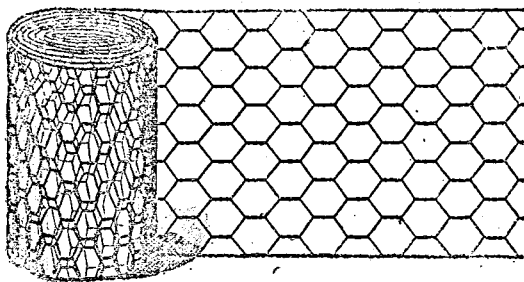
Hutter és Schrantz R.-T.

szitaáru- és nemezposztógyárak magyarországi telepe
BUDAPEST, X., Gyömrői-ut 80/21.

Ajánlja

kész állapotban, tehát utólagosan tüzhorganyozással ellátott többször csavart gépsodronyfonatait,

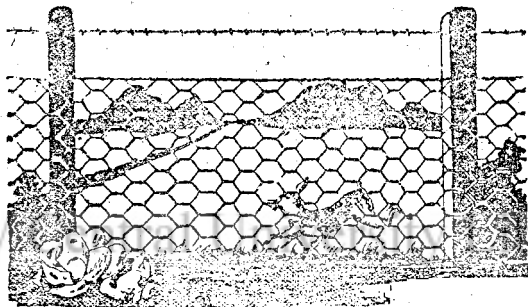
Kitűnő horganyozás!

Olesó árak!

mint tartósság tekintetében páratlan gyártmányt! (Nem tévesztendő össze más fajta fonatokkal, melyek mind közönséges horganyozott drótból készülnek.) Tüskés huzalok, sima huzalok, kettőshegyű szegek stb. igen jutányos árban. Árjegyzék és minták bérmentve és díjtalanul. — Továbbá gyártatnak: 2911

Kerítésrácsok

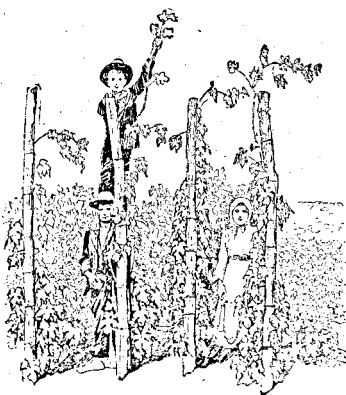
kapuk és ajtók

a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, előnyárak mellett.

Költségvetések és tervezetek díjtalanul.

Valódi
2 éves fásoltvány

200,000 drb sima I. oszt. Riparia Portalis; 120,000 drb gyökeres; Delaware sima és gyökeres kapható:

SÖP JING ENDRE
 szőlőoltvány-telepén,
SZÉKELYHIDON

Árjegyzék ingyen!!

(2 éves oltványaimat illetőleg megemlítem, hogy azok 1911. év tavaszán kézben oltva és raffiával kötve iskoláztattak ki és 1912. év őszén lettek felszedve, tehát nem el nem kelt s így újból földbe került, sem nem II. osztályként iskoláztott és abban 2 évig maradt minőséget küldök. Mintául 10-15 drbot utánvétel mellett, előleg ellenében küldök.) 2908

Eladó angol telivér fedező mén,

10 éves, sárga.

Apja: Dictator,
 Anyja: Wild Norah.

Tudakozódni lehet tulajdonosnál:

Dr. Wesselényi István
 Szilágy-Görcsön.

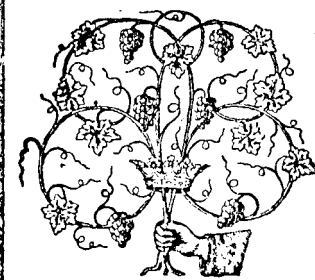
2893

Róth Testvérek

medgyesi

Szőlőoltványtelepét

a t. c. közönség figyelmébe ajánljuk.

Mindenki, aki első osztályu, szép, peronosporamentes szőlőoltványokat megvenni szándékoszik, sziveskedjék árjegyzéket kérni.

2885

Eladó

2901

az ördögösi gazdaságban elsőrendű
duppai vetőzab

mm.-ként 26 koronáért és **kanadai zab**
 mm.-ként 24 koronáért a vevő zsákjaiban
 Aranyos-Gyéres állomáson feladva.

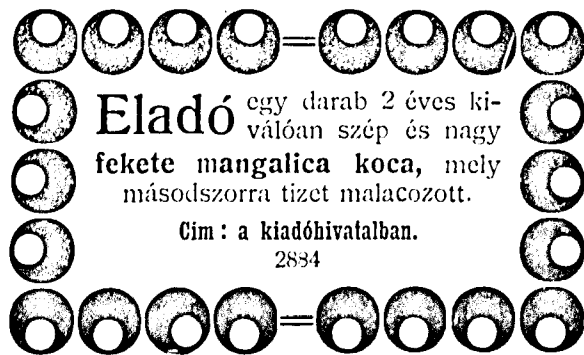
Levélcím: **Nagy Dénes** földbirtokos,
Torda. (Torda-Aranyosmegye)

Omega-lánckut

a világ legjobb, legbiztosabb és legolcsóbb kut-szivattyuja, rendkívül sok vizet ad, kis gyermek kezelheti, soha be nem fagy, soha nem romlik, mindenki felszerelheti és jó karban tarthatja. Árlap ingyen és bérmentve, Községi jegyzők honoráltatnak.

BÁRDOS és BRACHFELD
 BUDAPEST, VI., Gyár-utca 5/6 szám.

2890

Eladó egy darab 2 éves kivalóan szép és nagy fekete mangalica koca, mely másodsorra tizet malacozott.

Cím: a kiadóhivatalban.

2884